

Verleden maakt een vuist

In 'Rocky 3' overwoog de titelheld om met pensioen te gaan, in 'Creed III' heeft zijn voormalige pupil die beslissing allang genomen. Adonis Creed (Michael B. Jordan) leidt een comfortabel bestaan in Los Angeles, heeft daar zijn eigen boksschool en geniet van het leven met zijn vrouw Bianca (Tessa Thompson) en hun dove dochtertje Amara (Mila Davis-Kent). Toch ziet hij zich genoodzaakt zijn bokshandschoenen weer op te pakken als een schaduw uit het verleden zich roert.

Michael B. Jordan toont zich als debuterend regisseur even trefzeker achter als voor de camera in 'Creed III', de eerste film in de Rocky/Creed-franchise die het zonder een optreden van Sylvester Stallone moet stellen. Mede dankzij een formidabele schurkenrol van Jonathan Majors doet dat gemis zich nauwelijks gelden. De acteur, die met onderkoelde dreiging ook 'Ant-Man: Quantumania' interessanter wist te maken, geeft hier gestalte aan Damian 'Dame' Anderson. Deze ooit zo talentvolle bokser en jeugdvriend van Adonis verdween al jong achter de tralies, na een akkettetje waar ook Creed bij betrokken was. Nu hij eindelijk weer op vrije voeten is, heeft hij wat in te halen.

Litteken blijft trekken

Na haar acteerdebuut in Sacha Polak's 'Dirty God' (2019), waarin zij het slachtoffer van een zuuraanval speelde, bleven de Engelse Vicky Knight en de Nederlandse regisseur intensief contact houden. Dat leidde tot 'Silver haze', waarvoor het eigen levensverhaal van de nieuwbakken actrice een belangrijke inspiratiebron vormde.

Verpleegster Franky (Knight) overleefde als kind een brand in een pub. De trauma's die zij aan die gebeurtenis overhield, beperken zich niet tot de littekens van haar brandwonden. Ze verloor ook familie bij dat nachtelijk inferno en is er bovendien van overtuigd dat het vuur werd aangestoken. Ze verdenkt de vrouw waarmee haar vader een nieuw leven begon.

Polak combineert in haar sociaal-realistische arbeidersdrama de wrok en wraaklust van haar hoofdpersoon met haar eerste liefde voor een vrouw: voor de sterk acterende Knight een autobiografisch gegeven. Als Franky tijdens haar werk patiënte Florence (Esmé Creed-Miles) ontmoet, heeft deze net haar zoveelste zelfmoordpoging overleefd. Toch wordt hun opbloeiende romance door de regisseur in een gouden licht gezet.

Moment uit 'Silver haze'. FOTO PR

i

Creed III

Regie: Michael B. Jordan
Met: Michael B. Jordan, Jonathan Majors, Tessa Thompson

★★★★★

En Donnie moet hem daarbij helpen... Inspelend op oude schuldgevoelen weet de voormalige bajeskant Adonis zover te krijgen. Tot hij uiteindelijk zijn boosaardige intenties onthult: hij wil zijn oude vriend alles afnemen. Voor Donnie is een titelgevecht in de ring de enige manier om dat te voorkomen. Levensgevaarlijk vanwege oude blessures én omdat Dame er ronduit smerige trucjes op na houdt. De voorbereidingen op dat treffen doen vertrouwd aan, net als de climax zelf. Toch weet Michael B. Jordan daar als regisseur een verfrissende draai aan te geven. Ook door het schetsen van een emotionele achtergrond die laat zien dat zijn titelheld hier deels tegen zichzelf vecht.

Marco Weijers

i

Silver haze

Regie: Sacha Polak
Met: Vicky Knight, Esmé Creed-Miles, Archie Brigen

★★★★★

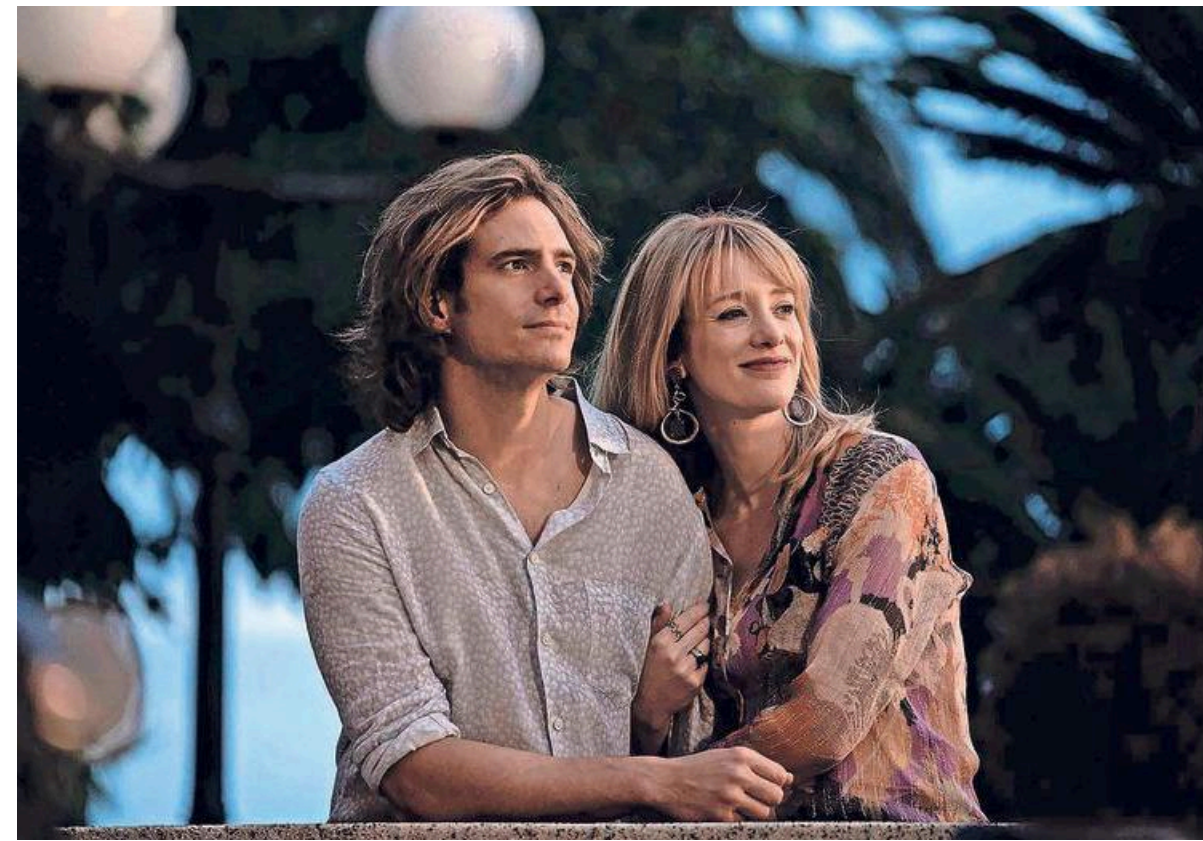
Franky's keuze voor een vrouw is voor haar familie onacceptabel. Noodgedwongen vindt zij onderdak bij haar vriendin, die met haar kwetsbare broertje en hun zieke pleegmoeder aan de kust woont. Dit knip-en-plak-gezin maakt dat zij zich gezien en geaccepteerd voelt, ook als haar relatie door Flo's wispelturigheid spaak loopt. De woede waarmee Franky al jaren rondloopt, lijkt door de warmte die zij ervaart zelfs door weg te smelten. Toch doet die afwikkeling wat geforceerd aan, ook omdat veel andere verbanden in deze film juist niet worden gelegd. 'Silver haze' voelt als een verzameling intrigerende levensflarden, die zonder inbedding in een samenhangend verhaal nogal vluchtig blijken.

Marco Weijers

Respectvolle verfilming 'Toen ik je zag' mist diepgang

Een prachtig huis, twee lieve kinderen, mooie carrièrekansen; wat wil je nou nog meer? Toch trekt er steeds weer een schaduw over Bastiaans leven. En daarmee ook over het leven van zijn vrouw Esther. Hun machteloosheid komt soms goed binnen in 'Toen ik je zag'.

Regisseur Ben Verbong baseerde zich op het gelijknamige boek van Isa Hoes, die in 2013 herinneringen ophaalde aan haar huwelijk met Antonie Kamerling. De acteur en zanger stapte drie jaar eerder zelf uit het leven, na een kwellende manische depressie. Zo'n kwetsbaar verhaal wil je uiteraard trouw benaderen. Maar misschien is Verbong wel iets té trouw geweest. 'Toen ik je zag' laat zien hoe

Egbert-Jan Weeber en Noortje Herlaar als Bastiaan en zijn vrouw Esther. FOTO PR

Dirigente vliegt uit de bocht

Zestien jaar na zijn voorlaatste film 'Little children' (2006) keert schrijver-regisseur Todd Field terug met een psychologisch drama dat qua emotionele intensiteit zijn debuut 'In the bedroom' (2001) in herinnering roept. Toch is 'Tár' vooral een etalage voor het ongeëvenaarde talent van Cate Blanchett.

Als Lydia Tár speelt de Australische actrice de eerste vrouw die met het door haar geleide Berliner Philharmoniker de vijfde Symphonie van Mahler zal opnemen. Een chique koffietafelboek van haar hand, 'Tár on Tár', staat op het punt van uitkomen. Ze oogt gelukkig met haar geadopteerde dochtertje en met haar vrouw (Nina Hoss), die als concertmeester haar rechterhand is in het orkest. Kortom: Blanchetts dirigente bevindt zich op de top van de spreekwoordelijke Olympus. Die blijkt echter omringd door diepe ravijnen. Todd Field toont in het ruim tweënhalf uur durende 'Tár' hoe macht corrupteert. Dat hij voor zijn intellectueel ingestoken drama

i

Toen ik je zag

Regie: Ben Verbong
Met: Noortje Herlaar, Egbert-Jan Weeber, Matthijs van de Sande Bakhuyzen

★★★★★

Bastiaan twee gezichten heeft. Het ene moment staat hij lekker gek te doen met zijn kinderen, het volgende moment vindt hij zichzelf een totale mislukking. Moeilijk gezelschap, ook al blijft Esther gek op haar man.

Wat vooral knaagt, is dat ze niet goed kan inschatten hoe erg het nou is. Heeft Bastiaan gewoon een rare opwelling, of gaat het deze keer écht mis? Die groeiende angst, terwijl ze toch ook de rust probeert te bewaren; Noortje Herlaar is in zulke scènes op haar best.

We blijven echter kijken naar personages die voornamelijk op één eigenschap leunen: hij is ziek, zij maakt zich zorgen. Daardoor voelt dit verhaal enigszins vlak. Er komen weliswaar herkenbare worstelingen voorbij, maar de focus ligt meer op situaties dan op mensen. Als navertelling zal 'Toen ik je zag' ongetwijfeld goudeerlijk zijn. Als drama schiet het net te kort.

Fabian Melchers

Cate Blanchett in 'Tár'. FOTO FOCUS FEATURES

i

Tár

Regie: Todd Field
Met: Cate Blanchett, Nina Hoss, Noémie Merlant

★★★★★

- dat raakt aan #MeToo en de hedendaagse cancelcultuur - een vrouw tot dader maakt, is verrassend en provocatief. Intussen schept hij een wereld die zo gedetailleerd en realistisch is, dat veel mensen zijn gaan googelen of Lydia Tár wel echt een fictief personage is. Wat natuurlijk ook te danken is aan zijn hoofdrolspeelster, die zich ogenschijnlijk volkomen door haar personage laat opslokken.

Lydia Tár is in haar eigen grootsheid gaan geloven en misbruikt bijna achteloos haar macht en status om seksueel aan haar trek-

ken te komen. Dat maakt haar niet zozeer tot monster, maar wel tot een feilbaar mens: iemand die uit bocht vliegt en vooral verbijsterd is door haar eigen val. Gedwongen haar ogen open te doen, staart de dirigente in een afgrond waarvan de bodem in noodvaart dichterbij komt. Om tot haar schrik tot de ontdekking te komen dat de afgrond terug staart.

Marco Weijers

THEATER Zwolse theatergroep aan de slag met Hoornse legende

Nieuwe blik op scheepsjongens

'De scheepsjongens van Bontekoe' op het podium, gespeeld door een Zwolse theatergroep? Dat roept vragen op. In de eerste plaats: waarom gaat een Zwolse groep aan de haal met een verhaal dat zo onlosmakelijk bij de stad Hoorn lijkt te horen? En in de tweede, maar zeker niet onbelangrijkste plaats: is dit honderd jaar oude verhaal niet ontzettend verouderd? Kun je daar nog mee aankomen, in een tijd waarin we heel anders terugkijken op ons koloniale verleden?

Dat onze kijk op dat koloniale verleden en op de rol die de VOC daarin prominent speelde inmiddels drastisch veranderd is, geeft theatermaker Jolmer Versteeg, artistiek leider van De Jonge Honden volmondig toe. „Maar tegelijkertijd is 'De scheepsjongens van Bontekoe' ook gewoon een heel goed verteld, hartstikke spannend avonturenverhaal. En daardoor leent het zich bij uitstek om het denken over dat koloniale verleden eens goed te onderzoeken.”

Zeg 'De scheepsjongens' en iedereen denkt aan Hoorn. Dat het nu uitgerekend De Jonge Honden, een Zwolse theatergroep, is die dit honderd jaar oude boek van stal haalt en afstoft, lijkt wonderlijk. Regisseur Versteeg is het daar niet mee eens. „In dit verhaal komt alles samen wat ik op het podium wil doen. Ik heb geschiedenis gestudeerd, maar ben ook theatermaker en in die dubbele hoedanigheid wil ik verhalen vertellen vanuit een historisch perspectief. Zowel ikzelf als tekstschrijver Wessel de Vries heeft 'De scheepsjongens' als kind gelezen en we vonden het destijds allebei een geweldig boek. Maar als je het met de kennis van nu opnieuw leest, zie je meteen dat het vanuit een wel heel eenzijdig perspectief geschreven is. En juist dat was voor ons een van de redenen om dit verhaal op de planken te willen zetten, zodat we de kans hebben om dat eenzijdige perspectief te bevragen.”

En dus maakte De Vries een bewerking waarin het verhaal weliswaar op de voet en met veel respect voor het originele verhaal gevolgd wordt, maar waarin de acteurs op sommige momenten uit hun rol stappen en zichzelf en hun publiek vragen stellen. Over de VOC als geldmachine bijvoorbeeld. En over de manier waarop er door de Nederlandse scheepsluier tegen de inwoners van het eiland wordt

Moment uit 'De scheepsjongens van Bontekoe'. FOTO'S JAN AMSE

„Eenzijdig perspectief van boek bevragen

aangekeken, waar de scheepsjongens Padde, Rolf en Hajo na een schipbreuk belanden. Versteeg: „Telkens opnieuw stellen we dan de vraag: klopt dit wel, is dit oké?”

Drie dagen voor de première in Zwolle is het stuk nog volledig in opbouw. De eerste doorloop heeft inmiddels plaatsgevonden en daarbij bleek dat het allemaal toch wat compacter en sneller moest. Er zijn stukken uit de tekst gehaald of ingekort en overgangen moeten daardoor wat anders worden. Daarom houden de zes jonge acteurs eerst een leesrepetitie. In een ijs-

Aan boord van de Nieuw Hoorn.

koude artiestenfoyer van de Zwolse Schouwburg Odeon zitten ze rond de tafel en lezen in hoog tempo hun rol. Dramaturg Maarten Bos spreekt hen bemoedigend toe: „Niet in paniek raken nu. Als je vragen hebt of ergens niet uitkomt, kom je gewoon naar mij toe. We komen er wel uit.”

Veranderingen

Ondertussen zit regisseur Versteeg in de zaal waar het al bijna net zo koud is, het lichtplan door te nemen met lichtman Jeroen van der Linde. Termen als 'black out', 'spot', 'front' en 'cue' vliegen over en weer en van seconde tot seconde wordt bepaald welke spots wanneer moeten branden en hoe fel. Door de veranderingen in de tekst veranderen ook diverse instructies.

Als alles helder lijkt te zijn, kan begonnen worden met een echte repetitie op het podium. De drie loodzware blokken die als decor dienen worden met vereende krachten van iedereen op hun plek gezet, de kostuums gaan aan.

Eenmaal bezig kijkt regisseur Versteeg vanuit de zaal toe en breekt regelmatig in met opmerkingen: tegen schipper Bontekoe (Rosa Weekers): 'laat in je woorden wat meer doorschineren dat het bij de VOC alleen om geld gaat', tegen scheepsjongen Hajo (Annabelle Hinam): 'speel iets onderdaniger'. Als de acteurs het oppikken, is hij schertse met complimenten: 'je bent briljant', 'jouw houding is weergaloois'.

i

Scheepsjongens

Familievoorstelling: De scheepsjongens van Bontekoe (to jr. e.o.), naar het boek van Johan Fabricius. Door toneelgroep De Jonge Honden. Script: Wessel de Vries, regie: Jolmer Versteeg. Te zien: 5/3: Stadsschouwburg Velsen, 11muider; 26/3: Leidse Schouwburg, Leiden; 16/4: Schouwburg, Amstelveen; 2/5: DeLaMar Theater, Amsterdam; 7/5: Het Park, Hoorn. Meer info: tgdejongehonden.nl

Inmiddels hebben ook de muzikanten Sebastiaan Flier en Arjen Dijkstra, die alle muziek in de voorstelling componeerden en live spelen, hun plek op het podium ingenomen en barst een vrolijk scheepsfeest los. Zelfs een volleerde tapdance-act met klakkende hakken en kuitenflikkers (door Miracle van de Ruit) zit erin.

Versteeg: „Ik hoop met deze voorstelling mensen echt aan het denken te zetten, maar ook gewoon een leuke avond te bezorgen.”

Sonja de Jong